

C-472/23-1

Sygn. akt: I C 2034/21

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2023 r.

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:
Przewodniczący – asesor sądowy Giorgio De Angelis
po rozpoznaniu w Warszawie w dniu 21 czerwca 2023 r.
na posiedzeniu niejawnym
sprawy z powództwa L. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we W.
przeciwko A. B. Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę

postanawia:

1. na podstawie artykułu 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

- a) Czy artykuł 10 ustęp 2 litera g Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.UE.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22) w kontekście motywu 6, 8 i 31 dyrektywy należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku, w którym, z uwagi na uznanie części postanowień umowy kredytu konsumenckiego za nieuczciwe, rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu podana przez kredytodawcę przy zawarciu umowy jest wyższa niż przy założeniu, że nieuczciwy warunek umowny nie jest wiążący, kredytodawca uchybił obowiązkowi nałożonemu na niego w tym przepisie?
- b) Czy artykuł 10 ustęp 2 litera k Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.UE.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22) w kontekście motywu 6, 8 i 31 dyrektywy należy rozumieć w ten sposób, że wystarczające jest podanie konsumentowi informacji o tym jak często, w jakich sytuacjach i o jaki maksymalnie procent mogą być podwyższone opłaty związane z wykonywaniem umowy, nawet jeśli konsument nie może zweryfikować zaistnienia danej sytuacji, a opłata może w konsekwencji zostać podwojona?
- c) Czy artykuł 23 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.UE.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22) w kontekście motywu 6, 8, 9 i 47 dyrektywy należy rozumieć w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisom krajowym, które przewidują jedynie jedną sankcję za naruszenie obowiązku informacyjnego nałożonego na kredytodawcę, niezależnie od stopnia naruszenia obowiązku informacyjnego i jego wpływu na ewentualną decyzję konsumenta co do zawarcia umowy kredytu, która obejmuje uczynienie kredytu nieoprocentowanym i bezpłatnym?

2. na podstawie artykułu 177 § 1 pkt 3¹ kodeksu postępowania cywilnego zawiesić postępowanie w sprawie do czasu udzielenia odpowiedzi na pytanie określone w punkcie 1 niniejszego postanowienia.

Wpisano do rejestru	
Trybunału Sprawiedliwości pod numerem	22645000
Luksemburg, dnia	25. 07. 2023
Faks/E-mail:	
Wpłynęło dnia:	25.07.23
	Sekretarz, z upoważnienia Marta Siekierzyńska administratorka

- UZASADNIENIE -
Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

I. Strony postępowania

1. Powód: L. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we W.

ul. L. W.,
Numer Krajowego Rejestru Sądowego X

Reprezentowany przez:

Radcę prawnego K. D.
D. Kancelaria Radcy Prawnego K. D.
Ul. R. Ś.
Telefon: X
Poczta elektroniczna: X

2. Pozwany: A. B. Spółka Akcyjna w W.

ul. Ł. W.
Numer Krajowego Rejestru Sądowego X

Reprezentowany przez:

Radcę prawnego M. K. oraz Radcę Prawną J. Z.
A. B. Spółka Akcyjna Departament Prawny
ul. Ł. W.
Telefon: X
Poczta elektroniczna: X

II. Pytania Sądu odsyłającego

- a) Czy artykuł 10 ustęp 2 litera g Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.UE.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22) w kontekście motywu 6, 8 i 31 dyrektywy należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku, w którym, z uwagi na uznanie części postanowień umowy kredytu konsumenckiego za nieuczciwe, rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu podana przez kredytodawcę przy zawarciu umowy jest wyższa niż przy założeniu, że nieuczciwy warunek umowny nie jest wiążący, kredytodawca uchybił obowiązkowi nałożonemu na niego w tym przepisie?
- b) Czy artykuł 10 ustęp 2 litera k Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej

dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22) w kontekście motywu 6, 8 i 31 dyrektywy należy rozumieć w ten sposób, że wystarczające jest podanie konsumentowi informacji o tym jak często, w jakich sytuacjach i o jaki maksymalnie procent mogą być podwyższone opłaty związane z wykonywaniem umowy, nawet jeśli konsument nie może zweryfikować zaistnienia danej sytuacji, a opłata może w konsekwencji zostać podwojona?

- c) Czy artykuł 23 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22) w kontekście motywu 6, 8, 9 i 47 dyrektywy należy rozumieć w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisom krajowym, które przewidują jedynie jedną sankcję za naruszenie obowiązku informacyjnego nałożonego na kredytodawcę, niezależnie od stopnia naruszenia obowiązku informacyjnego i jego wpływu na ewentualną decyzję konsumenta co do zawarcia umowy kredytu, która obejmuje uczynienie kredytu nieoprocentowanym i bezpłatnym?

III. Stan Faktyczny w zakresie istotnym dla zadanego pytania

1. L. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we W. zażądała od A. B. Spółki Akcyjnej w W. zapłaty kwoty 12.905,80 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 29 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty.
2. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że D. K. zawarł umowę kredytu X z pozwanym. W ramach tej umowy całkowita kwota pożyczki wynosi 40.000 zł. Całkowita kwota do zapłaty na dzień zawarcia umowy wynosiła 64.878,45 zł, w skład której wchodziła całkowita kwota pożyczki oraz całkowity koszt pożyczki. W ramach całkowitego kosztu pożyczki mieszczą się należne odsetki w kwocie 19.985,07 zł oraz prowizja w wysokości 4.893,38 zł. Roczna rzeczywista stopa oprocentowania na dzień zawarcia umowy została ustalona na 11,18%.
3. W umowie wskazano, że bank pobiera opłaty i prowizje zgodnie z zapisami umowy oraz taryfy opłat i prowizji, za czynności związane z obsługą pożyczki oraz zmianą postanowień umowy. Zmiany opłat i prowizji mogą następować w przypadku wystąpienia przynajmniej jednego z warunków takich jak zmiana wysokości płacy minimalnej oraz poziomu wskaźników publikowanych przez GUS: inflacji, przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, zmiany cen energii, połączeń telekomunikacyjnych, usług pocztowych, rozliczeń międzybankowych oraz stóp procentowych ustalanych przez Narodowy Bank Polski, zmiany cen usług i operacji, z których Bank korzysta przy wykonywaniu poszczególnych czynności bankowych i nie bankowych, zmiany zakresu lub formy świadczonych przez Bank usług (w tym zmiany lub dodania nowej funkcjonalności w zakresie obsługi danego produktu) w zakresie, w jakim te zmiany mają wpływ na koszty ponoszone przez Bank lub mających wpływ na koszty ponoszone przez Bank w związku z wykonywaniem umowy, zmiany przepisów podatkowych i/lub zasad rachunkowości stosowanych przez Bank, w zakresie w jakim te zmiany mają wpływ na koszty ponoszone przez Bank w związku z wykonywaniem umowy, zmiana lub wydanie nowych orzeczeń sądowych, orzeczeń organów administracji, zaleceń lub rekomendacji uprawnionych organów, w tym Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie mającym wpływ na koszty ponoszone przez Bank w związku z wykonywaniem umowy.

4. Opłaty zostały określone w „Taryfie Opłat i Prowizji A. B. S.A. dla Klientów Indywidualnych”. W ramach tej tabeli wyszczególnione zostały opłaty takie jak opłata za wydanie opinii bankowej, zaświadczenia, historii rachunku kredytowego (w wysokości 50 złotych), wysyłanie do klienta pism w tym upomnień i wezwań (kwotę 4,20 złotych za jeden list), pisma wysyłane za zwrotnym potwierdzeniem odbioru (kwota 6,20 złotych za jeden list). W „Taryfie” wskazano również opłaty jednorazowe związane z wypłatą kwoty pożyczki, które były jednorazowe i nie zostały pobrane (określono je na poziomie „0”) oraz opłaty za zawarcie aneksu (kwota 50 złotych) i opłata za niepodjęcie zamówionej gotówki dla wypłaty w złotówkach w wysokości 0,3% niepodjętej kwoty, nie mniej niż 100 złotych.
5. W taryfie opisanej w punkcie 4, przewidziano mechanizm podwyższenia opłat, zgodnie z którym zmiany wysokości opłat i prowizji mogą następować nie częściej niż 4 razy w roku, opłaty i prowizje nie mogą ulec zmniejszeniu lub zwiększeniu o więcej niż 200% wysokości dotychczasowej opłaty lub prowizji (przy czym ograniczenie to nie dotyczy opłat, które wcześniej nie istniały lub były na poziomie „0”), zmiana wysokości danej opłaty lub prowizji następuje w okresie nie późniejszym niż 6 miesięcy od wystąpienia przesłanki do wprowadzenia tej zmiany, ustalenie stawek opłat lub prowizji za czynności, za które dotychczas Bank nie pobierał opłat/prowizji oraz określenie wysokości opłat/prowizji dla nowych produktów lub usług, odbywa się z uwzględnieniem stopnia pracochłonności wykonywanych w związku z tym czynności oraz poziomu kosztów ponoszonych przez Bank.
6. Z zebranych dowodów wynika, że w toku wykonywania umowy o kredyt Bank pobierał odsetki naliczone nie tylko od kwoty, która została konsumentowi bezpośrednio wypłacona, ale również od kredytowanych przez pozwanego kosztów kredytu. Gdyby odsetki naliczać jedynie od całkowitej kwoty pożyczki, rzeczywista roczna stopa procentowa byłaby niższa niż ta wskazana w umowie kredytu.
7. L. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we W. nabył od D. K. wszelkie roszczenia jakie ten może mieć względem kredytodawcy, w tym roszczenia wynikające z zastosowania sankcji kredytu darmowego określonej w artykule 45 ustawy o kredycie konsumenckim.

IV. Prawo Unii istotne dla udzielenia odpowiedzi

8. *Motyw 6 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.UE.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22):*

Zgodnie z Traktatem rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, na którym zapewniony jest swobodny przepływ towarów i usług oraz swoboda przedsiębiorczości. Rozwój bardziej przejrzystego i efektywnego rynku kredytowego w obszarze bez granic wewnętrznych ma zasadnicze znaczenie dla wspierania rozwoju działalności transgranicznej.

9. *Motyw 8 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.UE.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22):*

W celu zapewnienia zaufania konsumentów ważne jest, by rynek ten oferował wystarczający poziom ochrony konsumentów. W związku z tym należy umożliwić, aby swobodny przepływ ofert kredytowych odbywał się na optymalnych warunkach, zarówno dla tych, którzy kredyty

oferują, jak i dla tych, którym są one potrzebne, przy właściwym uwzględnieniu specyficznych sytuacji w poszczególnych państwach członkowskich.

10. *Motyw 9 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22):*

Pełna harmonizacja jest niezbędna do zapewnienia wszystkim konsumentom we Wspólnocie wysokiego i równoważnego poziomu ochrony ich interesów i stworzenia prawdziwego rynku wewnętrznego. Dlatego państwa członkowskie nie powinny mieć możliwości utrzymywania ani wprowadzania przepisów krajowych innych niż ustanowione w niniejszej dyrektywie. Ograniczenia te jednak powinny mieć zastosowanie wyłącznie w zakresie, w jakim przepisy zostały zharmonizowane w niniejszej dyrektywie. Tam, gdzie przepisy nie zostały zharmonizowane, państwa członkowskie powinny mieć swobodę utrzymywania i wprowadzania przepisów krajowych. W związku z tym państwa członkowskie mogą na przykład utrzymywać lub wprowadzać krajowe przepisy w sprawie solidarnej odpowiedzialności sprzedawcy lub dostawcy usług i kredytodawcy. Innym przykładem takiej możliwości może być utrzymanie lub wprowadzenie przez państwa członkowskie krajowych przepisów w sprawie unieważnienia umowy sprzedaży towarów lub umowy świadczenia usług, w przypadku gdy konsument korzysta z prawa odstąpienia od umowy o kredyt. W tym zakresie państwa członkowskie powinny mieć możliwość ustanowienia - w odniesieniu do umów o kredyt odnawialny - minimalnego okresu, jaki musi upłynąć pomiędzy wystąpieniem kredytodawcy o spłatę kredytu a dniem, w którym musi nastąpić spłata kredytu.

11. *Motyw 19 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22):*

W celu umożliwienia konsumentom podejmowania decyzji przy pełnej znajomości faktów powinni oni przed zawarciem umowy o kredyt otrzymać odpowiednie informacje na temat warunków i kosztów kredytu oraz swoich zobowiązań, które konsument może zabrać ze sobą i je rozważyć. W celu zapewnienia możliwie największej przejrzystości i porównywalności ofert takie informacje powinny w szczególności zawierać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania mającą zastosowanie do danego kredytu, określaną w całej Wspólnocie w taki sam sposób. Ponieważ wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania może na tym etapie być przedstawiona jedynie w formie przykładu, taki przykład powinien być reprezentatywny. Dlatego powinien on, na przykład, odnosić się do średniego okresu kredytowania i całkowitej kwoty kredytu przyznanego na podstawie danego rodzaju rozważanej umowy o kredyt i - jeśli znajduje to zastosowanie - do nabywanych towarów. Przy określaniu reprezentatywnego przykładu powinna zostać również uwzględniona częstotliwość występowania określonych rodzajów umów o kredyt na konkretnym rynku. W odniesieniu do stopy oprocentowania, częstotliwości rat i kapitalizacji odsetek kredytodawcy powinni przyjmować zwykle stosowaną przez siebie metodę obliczeniową dla odnośnego kredytu konsumenckiego.

12. *Motyw 31 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22):*

W celu umożliwienia konsumentom poznania swoich praw i obowiązków wynikających z umowy o kredyt powinna ona zawierać wszelkie niezbędne informacje podane w sposób jasny i zwięzły

13. *Motyw 47 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22):*

Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące sankcji stosowanych w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i zapewnić ich wdrożenie. Wybór sankcji pozostaje w gestii państw członkowskich, lecz przewidziane sankcje powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające

14. *Artykuł 10 ustęp 2 litera g Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22):*

W umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły określa się rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili zawierania umowy o kredyt; podawane są wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy

15. *Artykuł 10 ustęp 2 litera k Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22):*

W umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły określa się w stosownych przypadkach, opłaty za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których zapisywane są transakcje płatności, jak i wypłaty, chyba że otwarcie takiego rachunku nie jest obowiązkowe, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych, zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, oraz wszelkie inne opłaty powstałe w związku z umową o kredyt oraz warunki, na jakich opłaty te mogą ulegać zmianie,

16. *Artykuł 23 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66 z dnia 2008.05.22):*

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

17. *Artykuł 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich*

Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

18. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 9 listopada 2016 r. C-42/15 (ECLI:EU:C:2016:842),

19. **Prawo krajowe i orzecznictwo istotne dla udzielenia odpowiedzi**

V. *Artykuł 385¹ § 1 i 2 kodeksu cywilnego:*

Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2).

20. *Artykuł 30 ustęp 1 punkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 246):*

Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia

21. *Artykuł 30 ustęp 1 punkt 10 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 246):*

Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności o opłatach, w tym opłatach za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których są zapisywane zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki, na jakich koszty te mogą ulec zmianie

22. *Artykuł 45 ustęp 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 246):*

W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

23. Powody dla których Sąd zadał pytanie prejudycjalne

VI. Przedmiotem postępowania głównego jest kwota stanowiąca sumę uiszczonych przez konsumenta odsetek i kosztów związanych z zawarciem umowy kredytu. Uprawnienie do dochodzenia wyżej wymienionych kwot, powód jako następca prawny kredytobiorcy, upatruje w zastosowaniu sankcji z artykułu 45 ustawy o kredycie konsumenckim. Przepis ten stanowi zaś transpozycję do porządku krajowego artykułu 23 *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG* (dalej: dyrektywa).

24. Zdaniem powoda, przy zawarciu umowy o kredyt doszło do naruszenia przepisów ustawy dotyczących obowiązku informacyjnego między innymi artykułu 30 ustęp 1 punkt 7 ustawy, stanowiącego transpozycję artykułu 10 ustęp 2 litera g dyrektywy, poprzez błędne wskazanie

rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (dalej RRSO) oraz całkowitej kwoty do zapłaty, gdyż kredytodawca naliczył należne odsetki nie tylko od kwoty rzeczywiście udostępnionej kredytobiorcy, ale również od kredytowanych przez siebie kosztów kredytu. Powód podniósł również naruszenie artykułu 30 ustęp 1 punkt 10, stanowiącego transpozycję artykułu 10 ustęp 2 litera k dyrektywy, które w ocenie Sądu mogło nastąpić na skutek nie wskazania w sposób precyzyjny warunków na jakich może dojść do podniesienia opłat związanych z wykonywaniem umowy kredytu,

25. Sąd powziął wątpliwość, czy naruszenie artykułu 10 ustęp 2 litera g dyrektywy, w ramach którego dochodzi do zawyżenia w umowie RRSO, musi skutkować zastosowaniem sankcji, której wprowadzenie jest wymogiem określonym w artykule 23 dyrektywy. Odnośnie do artykułu 10 ustęp 2 litera k dyrektywy, Sąd rozważa, czy samo wymienienie przesłanek, które mają uzasadniać podwyższenie opłat związanych z wykonywaniem umowy kredytu, jak również wskazanie pewnych mechanizmów podnoszenia tych opłat może być uznane za wystarczające by spełnić warunek o którym mowa w art. 10 ustęp 2 litera k dyrektywy, a jeżeli nie, to czy można uznać, że niewystarczający zakres informacji jest brakiem informacji uzasadniającym zastosowanie sankcji z artykułu 23 dyrektywy. Sąd ma także wątpliwość, czy może być uznana za proporcjonalną sankcja wprowadzona do przepisów krajowych na podstawie artykułu 23 dyrektywy, jeżeli niezależnie od rodzaju naruszenia obowiązku informacyjnego przewiduje, że kredyt będzie nieoprocentowany i bezpłatny i brak jest innych możliwych do zastosowania sankcji, mniej dolegliwych i dostosowanych do potencjalnego wpływu naruszenia na decyzję konsumenta o zawarciu umowy kredytu. Z tych względów Sąd postanowił wystąpić z pytaniami wskazanymi w części II wniosku.
26. Odnośnie do pierwszego pytania to Sąd zauważa, że przed Trybunałem Sprawiedliwości zawisło pytanie pod sygnaturą C-678/22, które dotyczy możliwości uznania za nieuczciwe warunków umownych pozwalających na pobranie przez kredytodawcę odsetek nie tylko od faktycznie wypłaconej kwoty kredytu, ale również od kredytowanych przez kredytodawcę kosztów kredytu. Sąd w niniejszej sprawie podziela wątpliwości wyrażone w pytaniu inicjującym powyżej opisane postępowanie.
27. Uwzględniając, że zgodnie z artykułem 6 ustęp 1 dyrektywy w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz artykułem 385¹ kodeksu cywilnego, taki warunek umowny, o którym mowa w pytaniu opisanym w punkcie 26, nie wiąże konsumenta, należałoby dojść do wniosku, że rzeczywista roczna stopa oprocentowania jest inna niż pierwotnie wskazana w umowie. Postanowienie umowne, pozwalające pobierać odsetki od kredytowanych kosztów kredytu nie było bowiem wiążące dla kredytobiorcy już w chwili zawarcia umowy. Skutkiem tego, Sąd ustalił, że RRSO wskazane w umowie okazałoby się wyższe, niż było w rzeczywistości, po pominięciu nieuczciwych postanowień umownych, gdyż zakładało, że odsetki naliczyć należało również od kredytowanych kosztów kredytu takich jak prowizja.
28. W ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, mimo że w sytuacji opisanej w punkcie 27, doszłoby do umieszczenia w umowie o kredyt konsumencki nieprawdziwych informacji w przedmiocie RRSO, a w efekcie również o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta, to działanie nie mogłoby mieć rzeczywistego wpływu na decyzję konsumenta. Jak wynika z motywu 19 dyrektywy wskazanie RRSO ma na celu umożliwienie konsumentowi porównania ofert i wybrania tej, która jego zdaniem jest najkorzystniejsza. W ocenie Sądu powyższy motyw, mimo że dotyczy literalnie etapu przedkontraktowego i reklamy, odzwierciedla cele

Unii w zakresie powstania i umieszczenia, zarówno w reklamie jak i umowie RRSO. O ile więc oferta, w ramach której doszłoby do zniżenia RRSO wskazanego w umowie, względem rzeczywistości, pozbawiałaby konsumenta tej możliwości i mogła spowodować, że zawarłby on umowę myśląc, że jej warunki są korzystniejsze dla niego niż w rzeczywistości, to taka sytuacja nie następuje, gdy kredytodawca zawiąza wysokość RRSO, wówczas jego oferta jest mniej atrakcyjna dla konsumenta i nie może go zachęcić do zawarcia umowy.

29. W wyroku w sprawie C-42/15 Trybunał wyjaśnił już, że artykuł 23 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, iż nie stoi on na przeszkodzie temu, by stosować sankcję ustanowioną w ramach transpozycji art. 23 dyrektywy o ile chodzi o element, którego brak może podważyć możliwość dokonania przez konsumenta oceny zakresu ciężącego na nim zobowiązania. Mając na uwadze powyższe Sąd ma wątpliwość, czy nieprawidłowo udzielona informacja dotycząca RRSO, w sytuacji gdy nie powoduje, że oferta kredytodawcy jest atrakcyjniejsza, może być poczytana za równoznaczną z brakiem informacji, bądź z naruszeniem obowiązku udzielenia informacji uzasadniającym stosowanie sankcji. Z jednej strony bowiem, konsument poinformowany zostaje, że jego zobowiązanie jest wyższe niż w rzeczywistości, z drugiej jednak nie może to mieć negatywnego wpływu na proces wyboru oferty, z której skorzysta konsument. Jednocześnie konsumentowi przysługują instrumenty prawne wynikające z dyrektywy w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, do uzyskania ochrony w zakresie nieprawidłowo naliczonych odsetek.
30. Interes konsumenta, chroniony na mocy dyrektywy rozumiany jako możliwość wyboru najkorzystniejszej dla siebie oferty kredytowej zostaje zrealizowany, mimo iż dochodzi do uchybienia obowiązkowi wskazania prawidłowego RRSO. Inne interesy, związane z ochroną przed nieuczciwymi warunkami umownymi, pozostaje zaś pod ochroną odpowiednich przepisów przyjętych na mocy dyrektywy w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.
31. Uwzględniając, że celem dyrektywy o kredycie konsumenckim, nie jest wyłącznie ochrona konsumentów, ale również wspólnego rynku oraz zapewnienie wszystkim kredytodawcom porównywalnych warunków do prowadzenia działalności na tym rynku co wynika z motywów 6, 8 i 9 dyrektywy, Sąd uważa, że artykuł 10 ustęp 2 litera g należy rozumieć w ten sposób, że naruszenie obowiązku wskazania RRSO polegające na jego zawyżeniu, a w konsekwencji zawyżeniu wysokości całkowitej kwoty do zapłaty, nie może być uznane za uzasadniające stosowanie sankcji o której mowa w art. 23 dyrektywy i przepisach krajowych ją transponujących.
32. Na gruncie niniejszej sprawy powód podniósł również, że kredytodawca naruszył swój obowiązek informacyjny, gdyż nie wskazał w umowie warunku determinującego zmianę kosztów kredytu, odsyłając jedynie do tabeli. Sąd ma wątpliwość, czy wskazanie w umowie o kredyt konsumencki, jako przyczyny uzasadniającej zmianę wysokości opłat takich elementów, które nie są możliwe do weryfikacji przez konsumenta wypełnia warunek o którym mowa w artykule 30 ustęp 1 punkt 10 ustawy, stanowiącym transpozycję artykułu 10 ustęp 2 litera k dyrektywy.
33. W toku postępowania Sąd ustalił, że w świetle umowy warunkiem umożliwiającym zmianę opłat jest między innymi zmiana cen usług i operacji, z których Bank korzysta przy wykonywaniu poszczególnych czynności bankowych i nie bankowych, jak również zmiana lub wydanie między innymi nowych orzeczeń sądowych, orzeczeń organów administracji czy

zaleceń lub rekomendacji uprawnionych organów w zakresie mającym wpływ na koszty ponoszone przez Bank w związku z wykonywaniem Umowy. Zdaniem Sądu wskazane powody podnoszenia opłat w istocie w bardzo niewielkim stopniu ograniczają kredytodawcy możliwość podnoszenia opłat. Konsument przy zawarciu, a później wykonywaniu umowy nie ma wiedzy co do cen usług, z których korzysta Bank, zaś umowa nie nakłada na kredytodawcę obowiązku wskazania jakie koszty zwiększyły się i jaki jest związek tych kosztów z podwyższeniem opłaty. Jeszcze bardziej szerokie jest odniesienie się do orzeczeń sądowych, które mogą mieć wpływ na koszty związane z wykonywaniem umowy, nie można bowiem wykluczyć, że wskutek uznania niektórych postanowień umownych za niedozwolone kredytodawca będzie ponosić większe koszty związane z wykonywaniem umowy, co jednak nie powinno stanowić uzasadnienia dla przerzucenia tych kosztów na konsumenta.

34. Sąd ma jednocześnie na uwadze, że możliwość podwyższenia opłat została ograniczona przez kredytodawcę poprzez wskazanie, że może ono nastąpić jedynie 4 razy w ciągu roku, musi istnieć związek czasowy pomiędzy przyczyną uzasadniającą podwyższenie opłaty (zmiana opłaty może nastąpić w ciągu 6 miesięcy od zaistnienia przesłanki), a opłata nie może zostać podwyższona o więcej niż 200%. Sąd ma jednak wątpliwość, czy wprowadzenie opisanych limitów jest wystarczające, jeżeli konsument nie ma możliwości zweryfikowania zaistnienia przesłanki uzasadniającej zmianę opłaty, jak również jej wpływu na zmianę opłat, tym bardziej, że jednorazowo opłata może być podwyższona o 200% i to aż 4 razy do roku, co powoduje, że kredytodawca może bardzo szeroko manipulować wysokością opłat.
35. Wprowadzone ograniczenia, zdaniem Sądu są jeszcze bardziej osłabione poprzez ich wyłączenie na wypadek wprowadzenia nowych opłat. Wysokość nowych opłat, lub opłat za nowe produkty ma się odbywać z uwzględnieniem stopnia pracochłonności w wykonywanych w związku z tym czynności oraz poziomu kosztów ponoszonych przez Bank. Tak określone koszty nie są możliwe do oceny przez zewnętrzny podmiot. Dlatego też Sąd ma wątpliwość czy w świetle artykułu 10 ustęp 2 litera k dyrektywy, wymienienie przyczyn umożliwiających podwyższenie opłat oraz limitów dla pojedynczego podwyższenia opłaty jest wystarczające by uznać, że konsument został poinformowany o zasadach podwyższania opłat związanych z zawartą umową kredytu.
36. W ocenie Sądu, wykładnia artykułu 10 ustęp 2 litera k dyrektywy powinna zapewnić pełną skuteczność prawa Unii. Oznacza to, że wskazanie przez kredytodawcę przyczyn, które uzasadniają podwyższenie opłat, których zaistnienie nie jest możliwe do zweryfikowania, bez wskazania wprost w umowie obowiązku powołania się na te przyczyny, a także bez możliwości kontroli wpływu danej przyczyny na wysokość opłat, nie stanowi realizacji obowiązku zawartego w wyżej wymienionym przepisie. Zdaniem Sądu, nie wydaje się wystarczające wskazanie w osobnym dokumencie konsumentowi, że zmiana opłat może nastąpić tylko 4 razy w ciągu roku oraz górnego pułapu pojedynczej zmiany. Wprawdzie literalnie, kredytodawca wskazał warunki w jakich może dojść do podwyższenia opłat, ale konsument w istocie nie wie i nie ma gwarancji, że zostanie poinformowany o tym, że do zaistnienia przesłanki doszło, jak również, że rzeczona przesłanka spowodowała wzrost kosztów uzasadniający zmianę opłaty.
37. Jednocześnie Sąd ma wątpliwość, co do proporcjonalności przewidzianej przez prawo krajowe sankcji. Trybunał stanął już na stanowisku w przywołanym wyroku C-42/15 (punkt 69), że art. 23 dyrektywy nie stoi na przeszkodzie sankcji, przewidującej że udzielony kredyt

jest nieoprocentowany i bezpłatny pod warunkiem, że dotyczy to naruszenia przez kredytodawcę obowiązku mającego istotne znaczenie z punktu widzenia dyrektywy 2008/48.

38. Jednakże Sąd ma wątpliwość czy można uznać za wystarczające na gruncie przepisów unijnych, gdy prawo krajowe przewiduje tylko jedną sankcję niezależnie od tego do jakiego rodzaju naruszenia doszło w zakresie informacji zawartych w umowie kredytu. W ocenie Sądu, mogło dojść do naruszenia artykułu 30 ustęp 1 punkt 10 ustawy (a więc pośrednio artykułu 10 ustęp 2 litera k Dyrektywy), poprzez niewystarczające poinformowanie kredytobiorcy o tym w jakich warunkach może dojść do podwyższenia opłat związanych z obsługą kredytu. Jednakże, opłaty te dotyczą takich kwestii jak opłaty za pisma wysyłane listem poleconym opiewające w chwili zawarcia umowy na kwotę 4,20 złotych, koszt aneksu w kwocie 50 złotych oraz opłat za wydanie opinii, zaświadczeń czy historii rachunku w kwocie 50 złotych.
39. Zdaniem Sądu, wydaje się prawdopodobne, że kwestie opłat jak te opisane w punkcie 38, z uwagi na to, że dotyczą kwestii pobocznych, technicznej obsługi kredytu, a także w szczególności mechanizm ich podwyższania czy znoszenia, nie mają dla konsumenta istotnego znaczenia przy zawarciu umowy. Może to stanowić jednak naruszenie obowiązku spoczywającego na kredytodawcy, co niejako automatycznie spowodowałoby zastosowanie sankcji opisanej w artykule 45 ustawy, to jest pozbawienie kredytodawcy odsetek i uczynienie kredytu bezpłatnym.
40. W związku z powyższym Sąd powziął wątpliwość, czy artykuł 23 dyrektywy, w szczególności w świetle obowiązku proporcjonalności nałożonej sankcji, sprzeciwia się takiemu uregulowaniu krajowemu stanowiącemu transpozycję tego przepisu dyrektywy, które przewiduje za naruszenie obowiązków informacyjnych kredytodawcy przy zawarciu umowy jedynie jedną sankcję, niezależnie od skali i poziomu naruszenia obowiązku nałożonego przez przepisy transponujące dyrektywę do krajowego porządku prawnego. Przy czym sankcja ta ma charakter dotkliwy dla kredytodawcy, bo pozbawia go zarówno odsetek od kapitału jak i dodatkowego wynagrodzenia oraz zwrotu wszelkich kosztów związanych z zawarciem umowy. A w przypadku stwierdzenia nieproporcjonalności sankcji, czy Sąd krajowy powinien ograniczyć się do odmowy jej zastosowania, czy też może zastąpić ją w sposób częściowy.